

REPUBLIKA E SHQIPËRISE

BASHKIA BERAT

Berat, me /09/2019

RELACION

MBI MIRATIMIN E TAVANET PERFUNDIMTARE TE PROGRAMIT BUXHETOR AFATMESEM 2020-2022 (FAZA E RISHIKUAR E DRAFTIT TE PARE) DHE INFORMACION MBI REKOMANDIMET E MINISTRISE SE FINANCEVE DHE EKONOMISE GJATE FAZES SE PARE.

Të nderuar këshilltarë!

Në zbatim të Ligjit nr. 68/2017 "Për financat e vetëqeverisjes vendore", neni 36, si dhe të Kalendarit Buxhetor për përgatitjen e Programit Buxhetor Afatmesem, Bashkia Berat përgatiti fazën e pare te Programit Buxhetor Afatmesem 2020-2022. U miratua me Vendim te Keshillit Bashkiak nr. 50 date 19.03.2019 'Vlerësimet afatmesme 2020-2022 të të ardhurave' si dhe me VKB nr. 51 date 19.03.2019 "Tavanet përgatitore të PBA 2020-2022' U përgatit dhe u miratua drafti parë në Këshillin Bashkiak me Vendimin nr. 96 date 19.06.2019. Bashkia Berat ka depozituar pranë MFE projektokumentit e parë të Programit Buxhetor Afatmesëm, me shkresën nr. 2980 prot. date 31.05.2019.

Në zbatim të Udhëzimit të Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë nr 23 date 30.07.2018, 'Për procedurat standarde të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm të njësive të qeverisjes vendore', si dhe Udhëzimit të Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë nr. 7 datë 27.02.2019 'Për përgatitjen e programit buxhetor afatmesëm 2020-2022', u ngrit Grupi për Menaxhim Strategjik me Urdhërin e Kryetarit të Bashkisë nr. 207 Date 07.03.2019 si dhe Ekipet e Menaxhimit te Programit, u përgatit Udhëzimi për përgatitjen e PBA 2020-2022 me nr. 1622 prot. date 25.03.2019 dhe iu vu në dispozicion GMS dhe EMP.

Neni 37 i ligjit 'Për financat e vetëqeverisjes vendore', citon: Bazuar në vlerësimet dhe parashikimet afatmesme të përditësuara të të ardhurave dhe transfertave nga Buxheti i Shtetit, të përcaktuara në udhëzimin plotësues të përgatitjes së buxhetit vendor të Ministrisë së Financave, kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore përgatit dhe paraqet për miratim në këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore tavanet përfundimtare të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm në nivel programi.

Në këtë kontekst, për të finalizuar procesin dhe përgatituar draftin e rishikuar u përgatit Plani i Masave dhe Veprimet me nr. 3792/2 prot date 03.09.201, ku janë te përcaktuar aktivitetet që do të zhvillohen, afati, personat përgjegjes. U riformatua Grupi për Menaxhimin Strategjik me Urdhërin e Kryetarit të Bashkisë nr. 632 date 03.09.2019 si dhe EMP.

Propozimet e tërhequra nga komuniteti dhe grupet e interesit u administruan nga GMS dhe sipas problematikave u adresuan Ndërmarrjeve të vartësise së bashkisë, si dhe Sh.A.Ujesjelles-Kanalizime Berat - Kucove, për ti integruar në programet përkatëse buxhetore, sipas listimit të prioriteteve brenda mundësive financiare.

Ndërmarrja e Shërbime Publike do të administrojë problemet që kanë të bëjnë me:

- Përmirësimin e infrastrukturës rrugore në akset dytësore të lagjeve të qytetit dhe të Njësive Administrative;
- Funksionimin dhe mirëmbajtjen e rrjetit të ndriçimit atje ku ky rrjet ekziston, dhe përpjekje për shtimin atje ku është me e domosdoshme.
- Përmirësimin e sinjalistikës rrugore etj.

Drejtoria e Arsimit e Bashkisë do të administrojë problemet që kanë të bëjnë me:

Përmirësimi i gjithë infrastrukturës në shkollë dhe kopshte, rrjeti elektrik, hidraulik, për ngrohje, kënde sportive, etj.

Drejtoria e Bujqësisë do të administrojë problemet që kanë të bëjnë me:

- Venien në funksion të plotë të kanaleve kulluese dhe vaditëse në njësitet administrative; hapja e kanaleve të dyta për vaditjen e tokave. Zgjidhjen e problemit të rrugëve në parcelat bujqësore, etj.

Ndërmarrja e Gjelbërimit do të administrojë problemet që kanë të bëjnë me:

- Mirëmbajtje dhe shtimin e sipërfaqeve të gjelbërta, sidomos në hapësirat midis blloqeve të banimit, shtimin të mbjelljes së pemëve etj.

Sh.A.Ujesjelles-Kanalizime Berat - Kucove, do të administrojë problemet që kanë të bëjnë me:

- Përmirësimin e rrjetit të ujësjellës – kanalizimeve, etj.

Më tej sipas afateve ligjore do të procedojmë me përgatitjen e Dokumentit Final të PBA 2020-2022 dhe Plan Buxhetit të vitit 2020, të cilin do ta shqyrtojmë, diskutojmë dhe miratojmë në Këshillin Bashkiak brenda muajit dhjetor 2019.

Tavanet përfundimtare të PBA 2020-2022, të cilat nuk kanë ndryshime me tavanet paraprake, janë përgatitur bazuar në instrumentin e planifikimit financiar dhe ndarjes në nënfunksiione sipas modelit të ridërguar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë.

Ministria e Financave me shkresën Nr.11597, datë 18.06.2019 "Dërgohen mendimet mbi PBA 2020-2022", drafti I parë, ka dhënë mendime të cilat po i rendisim së bashku me reflektimet dhe shpjegimet e administratës së bashkisë:

I. Vështrim i Përgjithshëm.

Nga vështrimi i Relacionit shpjegues të Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA) 2020-2022 (shtojca 2) të Bashkisë Berat vërejm se, Programi Buxhetor Afatmesëm është një dokument planifikimi afatmesëm mbështetur në planin strategjik të zhvillimit, për të bërë të mundur realizimin e tij si dhe

10	04240	Ujitja dhe kullimi	25	09120	Arsimi bazë +parashkollor
11	04260	Pyje dhe kullota	26	09230	Arsimi I mesëm I përgjithshëm
12	04520	Rrjeti rrugor rural	27	09240	Arsimi profesional
13	04570	Trasporti publik	28	10140	Sëmundje dhe paaftësi
14	04740	Projekte zhvillimi	29	10430	Familja dhe femijët
15	04760	Zhvillimi I turizmit	30	10661	Strehimi social

MFE ka vlerësuar angazhimin e Bashkise Berat ne permiresimin e procesit te hartimit te Programit Buxhetor Afatmesem, duke e kthyer PBA-ne, ne nje mjet te realizimit te Strategjive se Zhvillimit. Mirepecaktimi i Qellimeve, Objektivave dhe Produkteve per cdo program buxhetor me tregues te matshem si dhe planifikimi i shpenzimeve mbi baze kosto per njesi produkti, bejne te mundur realizimin e Planit Strategjik te Zhvillimit.

Rekomandime:

1. Ekipet e Menaxhimit te Programit te parashikojne produkte me terma te matshem per cdo objektivi si dhe te planifikojne shpenzime mbi baze te kostove per njesi produkti.
2. Ne dokumentin e PBA-se te pasqyrohet edhe procesi i hartimit te PBA-se mbi vendimet, udhezimet, urdherat e nxjerra gjate hartimit te PBA-se si dhe kalendarin e programit buxhetor afatmesem dhe buxhetit vjetor, mbi komentete mbi respektimin e kalendarit.

III. Analiza, Komente dhe Rekomandime mbi parashikimet afatmesme te ardhurave buxhetore

Bashkia Berat në planifikimin e të ardhurave është mbështetur në realizimin faktik të të ardhurave të vitit 2017 dhe 2018. *Tabela: Burimet Buxhetore (Instrumenti i Planifikimit Financiar).*

Konstatohet se, për parashikimin e të ardhurave afatmesme, janë mbështetur në realizimin faktik të të ardhurave të viteve paraardhëse, në ecurinë e trendit të dy viteve të fundit si dhe kanë parashikuar si faktorë ndikues në rritjen e të ardhurave; rritjes së bazës së taksapaguesve; forcimin e kapaciteteve administrative dhe rritjen e numrit të taksapaguesve (baza e tatueshme), por jo me ndryshime në nivelet e taksave apo tarifave.

Në buxhetin e vitit 2019 të ardhurat dhe shpenzimet janë planifikuar të barabarte me parashikimin në PBA-në 2019-2021, duke realizuar kështu **një nga objektivat e PBA-së, që përgatitja e buxhetit vjetor është pjesë përbërëse e procesit të programit buxhetor afatmesëm, ku buxheti vjetor është i parë i këtij programi.**

Tendenca e rritjes së të ardhurave:

Të ardhurat nga burimet e veta, për vitin 2020 janë planifikuar me një rritje prej 17.7 %, nga plani i të ardhurave të vitit 2019 (duke përjashtuar të ardhurat e trashëguara). Raporti i të ardhurave nga taksat dhe tarifat ndaj totalit të të ardhurave të përgjithshme parashikuar të jetë 33.3% në vitin 2020, 33.1% në vitin 2021; 32.6 % në vitin 2022.

Raporti i totalit të burimeve të veta ndaj totalit të të ardhurave të përgjithshme janë parashikuar 48% në vitin 2020, 47.7% në vitin 2021 dhe 47% në vitin 2022.

Referuar parashikimit të të ardhurave të veta, konstatohet se për cdo ze të të ardhurave është parashikuar një rritje prej rreth 3%, si nga të ardhurat nga taksat dhe nga tarifat, megjithatë bashkia ka evidentuar faktoret ndikues në të ardhurat, të cilat kanë ndikime të ndryshme në zera dhe tregues të

1. Rehabilitimi i Skemës Ujitëse Mbreshtan, bashkefinancim me Kompaninë e Gazjellesit TAP
2. Rikonstruksioni i rrugës 'Shyqyri Lakra'. segmenti rruga "Abedin Qafoku" deri te rruga "Riza Nebati").
3. KUZ Lapardha, Drobonik
4. Rehabilitimi i rrugës "Inerte" , Njësia Administrative Otllak, ne kuadrin e masave emergjente për zbatimin e projektit " Menaxhimi I Mbetjeve te Ngurta ne Qarkun e Beratit".
5. Vendosja e sistemit të kamerave në bashki.
6. Mirëmbajtje kanale kulluese dhe ujitëse.
7. Asfaltim dhe shtrim rrugësh me beton, mirembajtje me cakull, vendosje tombino dhe mure mabjtëse në Njësitë Administrative dhe lagjet e qytetit.
8. Ujësjiellësi Velabisht, Palikësht.
9. Vijim: Rikonstruksion rrugësh të brëndshme ne lagjen 30-vjetori (ish Pjeshkorja).
10. Vijim: Rikonstruksion të mureve te kalasë.

VI. Detyrimet e prapambetura

Rekomandim: 5. Shpenzimet e programit buxhetor, kur janë planifikuar për tu likuiduar detyrimet e papaguara dhe konstatuara, duhet të pasqyrohet në relacion vlera e detyrimeve, sipas klasifikimit ekonomik që është përfshirë në tavanin buxhetor të programit.

Rekomandim 6. Në bazë të Udhëzimit të Kryeministrit nr 1 datë 04.06.2014, "Për mënyrën e ekzekutimit të detyrimeve monetare të njërive të qeverisjes së përgjithshme në llogari të Thesarit", shuma totale e detyrimeve për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, *bëhet pjesë e programit buxhetor* dhe nëse gjatë vitit buxhetorë ka fonde të papërdorura, përpara mbylljes së vitit buxhetorë këto fonde mund të përdoren për aq sa është e mundur për shlyerjen e një pjese të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, duke respektuar rradhën e paraqitjes.

VII. Rreziqet financiare dhe fiskale të bashkisë

Bashkia Berat ka parashikuar risqet financiare në realizimin e të ardhurave dhe shpenzimeve, si risk më të madh ka parashikuar mbledhjen e të ardhurave, paksim i numrit të bizneseve të reja. Pakesim i numrit të familjeve të reja. Mosfunksionim te strukturave te kontrollit. Staf i patrajnuar per zbatimin e procedurave perkatese. Mosbashkerendim te puneve mes institucioneve, drejtorise dhe drejtorise se te Ardhurave. Ulje e numrit të fëmijëve për arsye të planifikimit familjarë. Paaftësia paguese e zotëruesve të banesave sociale, si dhe pronave të mara me qera dhe në shfrytëzim nga qytetarë dhe biznese.

Rekomandim: 7. Një vëmendje e vecant duhet ti kushtohet qëndrueshmërisë fiskale si një kërkesë për stabilitetin e bashkisë, dhe krahas njohjes së risqeve që përballet bashkia. Vëmendje duhet ti kushtohet dhe risqeve që vijnë nga plani I shlyerjes së detyrimeve të konstatuara dhe të papaguara nga marreveshjet e bashkefinancimeve, si dhe ndryshimet buxhetor që kryhen gjatë viti.

VIII. Raporti i objektivave të synuara.

Roli kryesor i PBA-së është që të sigurojë që politika, objektivat dhe qëllimet të jenë të përcaktuara qartë dhe se programet dhe produktet e synuara do të arrijnë objektivat dhe